

JONIŠKIO RAJONO VAIKO IR ŠEIMOS GEROVĖS CENTRO ŠEIMŲ, KURIOMS TEIKIAMOS SOCIALINĖS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS, TYRIMO ANALIZĖ

2023 M.

Tyrimo tikslas – ištirti, kaip socialinių paslaugų teikimą socialinės rizikos šeimoms vertina paslaugų gavėjai ir jų teikėjai.

Tyrimo instrumentai. Kadangi tyrimo metu siekiama gauti išsamesnių duomenų, kaip teikiamos paslaugos socialinės rizikos šeimoms, kokius sunkumus patiria socialiniai darbuotojai, kaip vyksta bendradarbiavimo procesas, pasirinktas klausimynas. Anketos klausimai pateikiami standartizuota forma - visiems respondentams pateikti vienodi klausimai, ta pačia seka.

Klausimyno apklausai buvo iš anksto numatyta ir suformuluota 18 atvirų klausimų, kuriais siekiama atskleisti socialinio darbuotojo veiklos sąlygas, darbo trūkumus bei problemas, dirbant su socialinės rizikos šeimomis. Interviu metu respondentai buvo supažindinti su tyrimo tikslu, pabrėžiamas tyrimo dalyvių anonimiškumas. Interviu buvo vykdomas Joniškio rajono seniūnijose.

Tyrimo rezultatų analizė

Tyrimo dalyvavo 22 socialinės rizikos šeimos. Iš 22 apklaustų šeimų tyrime dalyvavo 2 vyrai ir 20 moterų. Respondentų amžius nuo 24 metų iki 53 metų. Du respondentai turi aukštesnį išsilavinimą, 4 vidurinį, 2 pradinį, 14 respondentų pagrindinį išsilavinimą.

Paslaugų teikimo laikotarpis nuo 2 mėnesių iki 16 metų.

Atliekant tyrimą, pirmiausia buvo svarbu išsiaiškinti dėl kokių iškilusių sunkumų ar problemų šeimoje, jos yra įtrauktos į socialinės rizikos šeimų sąrašą.

Visi apklausoje dalyvavę respondentai sutinka, kad jų šeimos susiduria su tam tikromis problemomis. Kaip didžiausią problemą – alkoholio vartojimą įvardino 12 respondentų, nedarbą 7, menkas šeimos narių tarpusavio ryšys ir nesutarimai 6 respondentai, smurtas šeimoje 4, prastos gyvenimo sąlygos- 3, vaikų elgesio ir mokymosi problemos – 3.

Socialinės rizikos šeimoms įvardinus problemas, su kuriomis šios susiduria, toliau siekta išsiaiškinti, kas neleidžia rizikos šeimoms išspręsti susiformavusių problemų.

Kaip socialinių įgūdžių stoką įvardino 8 respondentai, priklausomybę nuo žalingų įgūdžių 10, lėšų stygius 7 respondentai, visuomenės neigiamas požiūris-4, pagalbos įstaigų trūkumą įvardino 2 respondentai.

Tyrimas parodė, kad socialinės rizikos šeimos susiduria su įvairiomis problemomis. Todėl svarbu buvo išsiaiškinti, kokios pagalbos, sprendžiant problemas, tokios šeimos sulaukė iš arčiausiai jų esančio specialisto – socialinio darbuotojo.

Atsakydami, kokios pagalbos ir paslaugų sulaukė iš socialinio darbuotojo, socialinės rizikos šeimų atstovai galėjo nurodyti kelis variantus. Visi respondentai sutiko, jog sprendžiant jų šeimos problemas, socialinis darbuotojas padėjo informuodamas, konsultuodamas įvairiais klausimais bei tarpininkaudamas ir atstovaudamas šeimoms įvairiose situacijose. Mažiausiai apklaustųjų įvardino, jog socialinis darbuotojas prisidėjo prie jų įsidarbinimo. Galima daryti išvadą, jog pirmiausia į socialinį darbuotoją socialinės rizikos šeimos kreipiasi gauti informacijos, pasikonsultuoti tam tikrais klausimais. Taip pat rizikos šeimoms reikia socialinio darbuotojo kaip atstovo bei tarpininko sprendžiant tam tikras jų problemas. Sprendžiant socialinės rizikos šeimų problemas, nemažas pagalbos poreikis išlieka kasdienėms paslaugoms – apsirengti, gauti transportą nuvažiuoti, kur reikia sutvarkyti reikalams, užsitikrinti tinkamas gyvenamąsias sąlygas.

Respondentų buvo klausiama, ar jiems užtenka socialinių darbuotojų pagalbos. Visi respondentai atsakė, kad taip.

Tačiau socialinės rizikos šeimoms sudėtinga suteikti pagalbą, išsiaiškinti jų poreikius, jei nėra abipusio rizikos šeimos narių ir socialinio darbuotojo bendradarbiavimo, pasitikėjimo specialistu. Dėl to šiuo klausimu siekta išsiaiškinti, kaip ši rizikos grupė pasitiki socialiniu darbuotoju. Čia taip pat visi respondentai atsakė, kad pasitiki socialiniu darbuotoju.

Vertinant socialinio darbuotojo darbą, respondentai taip pat atsakė, kad vertina teigiamai.

Į klausimą, kaip jie vertina institucijų teikiamų paslaugų kokybę, respondentų nuomonės išsiskyrė. 3 atsakė, kad seniūnijos darbas tenkina iš dalies, 3, kad iš dalies Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus, 3- iš dalies VTAS, 2- iš dalies mokyklos, 1 respondento netenkina mokyklos darbas. Poliklinikos ir ligoninės teikiamos paslaugos 3 respondentus tenkina iš dalies, 2- netenkina. Vaikų dienos centrų veikla 1 tenkina iš dalies, 1 netenkina.

Respondentai įvertino kaip teikiamos paslaugos atitinka jų šeimos poreikius. Visi atsakė- taip.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, kokių socialinių paslaugų nepakanka socialinės rizikos šeimoms, sprendžiant jų šeimos problemas. Informavimo paslaugų trūksta 2, konsultavimo 3, aprūpinimo drabužiais 3, aprūpinimo būstu 5, vaikų ugdymo ir užimtumo organizavimo 3. Daugiausia trūksta darbo paieškos ir įsidarbinimo paslaugos- 6 respondentams.

Atliktas tyrimas atskleidė, jog dažnai socialinės rizikos šeimos gaudamos socialines paslaugas, susiduria su kitomis problemomis. 3 respondentai pažymėjo, jog susiduria su paslaugos prieinamumo problema. 1 respondento netenkina paslaugos kaina ir 1 teikiamų paslaugų kokybė.

Siekiant gerinti socialinių paslaugų teikimą socialinės rizikos šeimoms negana sužinoti problemas, su kuriomis susiduria rizikos šeimos gaudamos paslaugą. Būtina išsiaiškinti, kurioje institucijoje stringa ir dėl kokių priežasčių stringa paslaugų gavimas. Tyrimo metu respondentai buvo paprašyti nurodyti institucijas, kuriose jiems kyla nesklandumų gaunant socialines paslaugas. 5 respondentai nurodė, kad

daugiausia problemų kyla poliklinikoje ir ligoninėje. 3 nurodė, kad problemų kyla seniūnijoje. Likusieji respondentai institucijoms priekaištų neturėjo.

Respondentų buvo klausama ar dėl teikiamų paslaugų jų padėtis pagerėjo. 14 respondentų įvardijo, kad jų padėtis labai pagerėjo, 8 pagerėjo.

Respondentai įvardijo, kad jie gauna pakankamai dėmesio, pagerėjo jų gyvenimo sąlygos, santykiai šeimoje, suteikiama daugiau transporto paslaugų, reikalingos informacijos, susirado darbus, išsprendė finansinės problemos, pagerėjo socialiniai įgūdžiai.

Apibendrinant tyrimo anketinės apklausos rezultatus, galima teigti, kad tyrime dalyvavusiose socialinės rizikos šeimos į rizikos šeimų grupę įtrauktos dėl įvairių socialinių problemų. Respondentų nuomone, labiausiai jiems užtikrinti šeimos gerovę trukdo mažos pajamos, socialinių įgūdžių stoka, pripažįsta ir priklausomybės nuo alkoholio tam daromą neigiamą įtaką. Tačiau apklausos metu išsiaiškinta, kad socialinės rizikos šeimos pasitiki socialiniu darbuotoju bei jo teikiama pagalba. Kitų socialines paslaugas teikiančių institucijų paslaugų teikimą dalis respondentų vertina palankiai, kiti – tik iš dalies. Apklausoje dalyvavusieji įvardino paslaugas, kurių jų šeimai trūksta ir reikėtų plėsti – tai aprūpinimo būtinais drabužiais ir avalyne, aprūpinimu būstu, vaikų ugdymo ir užimtumu. Taip pat paaiškėjo, jog daugumai respondentų trūksta pagalbos darbo paieškose ir įsidarbinant. Tirtose seniūnijose socialinės rizikos šeimos susiduria su jiems teikiamų paslaugų kainos ir prieinamumo problemomis. Taip pat nurodė, jog dažniausiai sunkumų gaudami socialines paslaugas patiria mokyklose, gydymo įstaigose.